

**Reacties begeleidingsgroep op voorstel Frank van Herpen tav macrofytenmaatlat moerasbeek
April 2019**

Marco Beers, Brabantse Delta:

Ik heb de nieuwe moerasmaatlaten nog maar beperkt toegepast en ben daardoor nog niet (bewust) tegen dit probleem aangelopen. Wel heb ik al ervaren dat de deelmaatlat voor abundantie voor submers+drijvend snel tot hoge EKR's kan leiden, dus de uitkomst is erg gevoelig. Aanvulling met een deelmaatlat voor emers+oever lijkt mij daarom een goed voorstel om het oordeel voor groeivormen robuuster te maken.

Ik ben het dan wel met Roelf eens dat alleen één grens op 50% bedekking niet wenselijk is en zie liever klassengrenzen. Ralf zal bij het afleiden van de maatlaten afgelopen jaar en zijn voorstel om het geconstateerde probleem op te lossen echter redenen hebben gehad om af te wijken van de grenzen in tabel 4.5 van 2016. Daarom zie ik bij voorkeur dat er onderbouwd nieuwe klassengrenzen voor emers+oever worden afgeleid.

Rob Fraaije, Aa en Maas

Onderbouwde klassengrenzen voor emers+oever lijkt mij ook de meest logische/passende oplossing. Verder hebben wij de maatlat wel toegepast en kwamen we geen gekke einduitkomsten tegen. Echt in detail en naar de deelmaatlat uitkomsten hebben we echter nog niet goed gekeken.

Bert Knol, Vechstromen

Ik ben het eens met de inbreng van Marco.

Ik kan uit het document niet goed traceren wat de opinie is van Verdonschot. (echter doorgaans heb ik zeer veel vertrouwen in zijn expertise).

Ik begrijp het volgende niet: *“Uit de validaties bleek dat moerasvegetaties (E + O) altijd zeer hoge abundanties haalden in de moerasystemen. Daarmee is deze groeivorm niet differentiërend en is daarom niet meegenomen in de bepaling van de EKR voor de deelmaatlat abundantie groeivormen. (Verdonschot en Verdonschot 2018)”*.

Valt uit bovenstaande op te maken dat een hoge bedekking E + O (> 90%) altijd zeer goed is ; en dat lagere bedekking (<90%) niet goed is? Dan is hieronder toch een indeling te maken van <90 naar 0? Waarom niet pragmatisch >90 is klasse 1; 90-75 = 2; 75-50 = 3; 50-25 = 4 en <25 = 5?

Met Roelf zijn eerste punt (kantelpunt 50%) ben ik het eens. Niet doen dus.

Roelf zijn tweede inbreng begrijp ik niet. Oneens. We slaan toch de plank mis als “moerasbeken zonder moeras – E en O- goed scoren”???

De derde inbreng van Roelf (staatje uit 2016) lijkt mij ook niet goed. Vooral de klasse matig in tweeën delen is lastig en arbitrair.

Gedachte:

Of: inbouwen in de maatlat: Bij bedekking E & O <90% = een negatief getal (aftrek van punten)

Ron Schippers, Mark Scheepens, De Dommel

Ik ervaar hier geen problemen. Echter volgens mij werkt de maatlat gewoon minder ideaal voor brede beken met een kleine moeraszone. Dus voor van die evz beken met een eenzijdig flauw taludje en 6 meter open water, De maatlat zal gewoonweg minder goed passen omdat deze gebaseerd is op natuurlijke referenties.

Als je de maatlat toepast in echte moerasbeken dan denk ik dat de maatlat redelijk functioneert.

Bastiaan van Zuidam, Rijn & IJssel

Ik heb eerder een selectie van beken getoetst op de R20 maatlat. In die toetsresultaten zie ik ook dat lage bedekkingen van submers+drijfblad, flab en kroos resulteren in een hoge EKR voor de deelmaatlat abundantie groeivormen. Dit karakter, dat kale watergangen hoger beoordeeld worden, is volgens mij niet wenselijk. Het klopt wel dat er in een goede moerasbeek weinig ondergedoken

vegetatie en drijfbladplanten horen te staan, maar dat moet wel gepaard gaan met een beekmoeras met voldoende bedekking en voldoende omvang.

Volgens de systeembeschrijving van de moerasbeek is het beekmoeras (emergenten die het grootste deel van het jaar in het water staan) een kenmerkend onderdeel van deze systemen. Daarom is het volgens mij logisch om een onderdeel aan de deelmaatlat groeivormen toe te voegen, waarmee beoordeeld wordt of er een beekmoeras van voldoende omvang aanwezig is.

Het toevoegen van klassengrenzen voor emers+oever lijkt mij ook een stap de goede kant op, maar ik vraag me af of dit voldoende is. Bij het opstellen van de maatlat bleek al dat de bedekking in de zone E+O in bijna alle watergangen hoog is en daardoor niet onderscheidend is. Dit gebrek aan onderscheidend vermogen wordt duidelijk als we een gekanaliseerde beek met steile taluds en zonder beekmoeras als voorbeeld nemen. Op een steil talud is de oeverzone zeer smal, maar ook op deze smalle strook staat doorgaans een hoge bedekking oeverplanten. Dus, hoewel het beekmoeras volledig ontbreekt in deze gekanaliseerde beek, kom je toch tot een hoge score als je alleen naar bedekkingen van O+E kijkt. Een oplossing zou kunnen zijn, om niet naar de bedekking te kijken, maar naar de breedte van de zone die bedekt is door moerasplanten of door bos en die jaarlijks inundeert. Mogelijk is de verhouding tussen de breedte van deze moeraszone en de breedte van het open water ook een goede maat.

Marjet Hooft, Marjolein Koopmans, Brechje Rijkens, WDO Delta

Wij stellen voor om de deelmaatlat E+O toe te voegen en voor de klassengrenzen gebruik te maken van de oplossing uit de maatlat van 2016. Daarbij blijft dan wel dat de S+N minder invloed krijgt. Zie opmerking van Ralf.

Wat opvalt is dat de beoordeling van Ralf gemaakt is om een 'goede' moerasbeek te toetsen, het is zwart of wit, goed of niet goed. De beoordeling schiet te kort voor de weg er naar toe, wanneer je in beeld wil brengen hoever je bent op het traject van een genormaliseerde beek zonder moeraszone naar een moerasbeek met moeraszone. Ik denk dat we daar juist wel behoefte aan hebben.

Ralf noemt moerassystemen waaraan de maatlat gevalideerd is. Ik ben heel benieuwd wat in deze systemen de waterdiepte was en of deze overeen komt met de dieptes van onze moerasbeken. Hebben de moerasbeken wel een zone met een waterdiepte > 0,5 meter, waarin juist de submerse en drijvende soorten zich ontwikkelen? Want ik snap nog steeds niet goed waarom het aandeel submers en drijvend in de moerasbeek zo klein moet zijn volgens de methodiek. Is dat vanwege de stroming die verwacht wordt in het doorstroomprofiel, het deel dieper dan 0,5 meter? Of is er inderdaad geen deel met een diepte > 0,5 meter?

Om ook de weg er naar toe te kunnen toetsen lijkt mij de maatlat van 2016 een mogelijke oplossing, maar ook ik kan dat niet goed overzien. De abundanties zijn in ieder geval realistischer tav onze praktijk.

Het beeld van een goed scorende moerasbeek zonder beschaduwing volgens Roelf betekent een watergang met een moeraszone die minimaal 1/3 van de waterbreedte beslaat (ervan uitgaande dat dit leidt tot minimaal 20% bedekking en maximaal 90%). De waterdiepte is hier 0 tot 0.50 cm. Het doorstroomprofiel is bij voorkeur tot 0.80 -1.00 m diep, tbv de water aan- en afvoerfunctie. Voor een goede score mag het doorstroomprofiel niet volgroeien met submerse of drijvende soorten: maximaal 30% bedekking t.o.v. de hele watergang inclusief moeraszone. Wanneer 1/3 is volgegroeid met moerasplanten, mag 1/3 dus volgroeien met submerse en drijvende soorten en 1/3 moet open water blijven. Dat open water moet gerealiseerd worden met voldoende stroming en/of beschaduwing. Alleen op deze manier maken de kenmerkende macrofauna-soorten kans. Het behouden van een deel van het profiel met open water kan ook via extra onderhoud of meer waterdiepte, maar de vraag is dan of de macrofauna goed gaat scoren.

=====